

[Chr. Ernst Christensen.]

sønderjydske Erhvervsudvalgs Beretning. Der er i Aarene 1920—1928 gennem 3 Serier af Laan til alle Erhverv: Landmænd, Haandværkere, Handlende, Fiskere og Industri og gennem en Afdeling for større Arbejder, en Afdeling for sønderjydske Krigsinvalidere, en Afdeling for Jordfordelingskommissionen og en Afdeling for Akkorder, ydet Laan til et Beløb af i alt 25,4 Mill. Kr., Laan, der er ydet, hvor Trangen var størst og ydet mod den bedst mulige Sikkerhed, nærmest som Personalkredit. Det har, som man ser, været en meget betydelig Udlaansvirksomhed med store Midler til en billig Rente.

Vi ser saaledes, at der siden Genforeningen er ført en stadig rindende Strøm af Kapital ned til dette kapitalfattige og kapitaltørstende Samfund, og den sidste Undersøgelse viser da ogsaa, at de økonomiske Forhold i Landsdelene i alt væsentligt nærmer sig Forholdene i det øvrige Land. Der blev fornylig igen som Følge af en Henstilling fra det Udvalg, der var nedsat i Henhold til Loven om Oprettelse af mindre Gaardbrug i de sønderjydske Landsdele nedsat et Udvalg til Undersøgelse af Erhvervsforholdene i de sønderjydske Landsdele og til Sammenligning med Forholdene i de to tilgrænsende nørrejydske Amter, Vejle Amt og Ribe Amt, og Resultatet af denne Undersøgelse, som foreligger i en meget omfattende og værdifuld Beretning, viser som nævnt, at Forholdene nu nærmer sig hinanden. Obligationsskurserne har rettet sig og er paa Højde med det øvrige Lands. De nye, gode Laanemidler har bevirket, at det Prioritetslaan er billigere her end noget Sted, og at Laane- og Renteforhold er ved at være normale. Desværre har den økonomiske Udvikling i de to Aar, der har været Genstand for Undersøgelsen, nemlig 1925—1927 for Landbrugets Vedkommende fortsat sin uheldige Linie, den har, som Beretningen siger, formet sig nogenlunde ligeligt ugunstigt i begge de to Omraader, men den har dog været noget ugunstigere for Sønderjyllands Vedkommende, vel nærmest fordi dette Omraade har haft den mindste Modstandskraft. Aktiverne er faldet i begge Omraader, vel ogsaa som Følge af Nedsættelsen af Ejendomsskyldværdien med 10 pCt. Besætning, Inventar og Produktbeholdning er faldet med 13—14 pCt. i begge Omraader, medens Gælden er steget med omkring 8 pCt., Nettoformuen er for de sønderjydske Landsdeles Vedkommende faldet med 16,4 pCt. mod 13,5 pCt. i de to nørre-

jydske Amter, dog har begge Omraader i disse vanskelige Aar kunnet forøge Besætninger og foretage Nyanskaffelser af Maskiner og Inventar. Ogsaa Haandværk og Industri har virket under trykkede Forhold, vel nærmest fordi de hernede i økonomisk Henseende er knyttet saa nøje sammen med det vanskeligtstillede Landbrug.

Det sønderjydske Erhvervsudvalg, der sideløbende med Undersøgelsen ogsaa har haft til Opgave at pege paa Maal og Midler til at overvinde Erhvervslivets Vanskeligheder, har i særlig Grad peget paa en øget Udstykning som en af de Veje, der vilde være velegnet til at fremme Erhvervslivet og ophjælpe Produktionen. Ogsaa fra sønderjydske Side er der gentagende ved Møder, der er afholdt i Sønderjylland, peget paa denne Mulighed, og ved en fælles Henvendelse fra Landboforeninger, Husmandsforeninger og Udstykningsforeninger i Sønderjylland er der gjort opmærksom paa de samme Opgaver og disses eventuelle Løsning gennem en øget Udstykning. Vel virker de to danske Jordlove Side om Side hernede, og desuden har vi Jordfordelingskommissionen, hvis Hovedopgave er Hidførelsen af en bedre Jordfordeling, og vi har den i forrige Samling vedtagne Lov om Oprettelse af mindre Gaardbrug, efter hvilken de første Brug oprettes nu til 1. April dette Aar. Der er arbejdet endogsaa forholdsvis stærkt med Udstykning i de sønderjydske Landsdele i de forløbne Aar, maaske særlig fordi der har været saa megen Jord til Raadighed fra Domænerne. Efter de fra Statens Jordlovsudvalg givne Oplysninger er der med 1928 oprettet 360 selvstændige Brug og 50 Tillægsparceller efter 4. Oktober-Loven, væsentlig i de østlige Egne og i Haderslev Amt, hvor Domænerne fortrinsvis ligger. De to Udstykningsforeninger har oprettet ca. 120 Brug tilsammen, og 100 Brug er oprettet enkeltvis efter den gamle Lov, særlig i Tønder Amt; der er altsaa oprettet omkring 200 Brug i de egentlige Udstykningsegne. Det er dog et Arbejde, som man kan henvise til, og som har sat Spor, saaledes, at en gennem mange Aar fortsat uheldig Udvikling i Retning af stadig større og større Brug med Nedlægning af de mindste Brug, er standset og ført over i modsat Retning.

Men den Opgave, der er peget paa i Erhvervsudvalgets Beretning, og som det foreliggende Lovforslag tager Sigte paa at løse, er en større og mere omfattende Opgave, det er ikke en Udstykning i almindelig Format, saaledes som Udstykningen har formet sig i Egne med tilsvarende Jord-